

Sv. Oče
Benedikt XV.

Za slovensko ljudstvo
priređilo
uredništvo »Slov. Gospodarja«.

V Mariboru 1915.

Založila in tiskala tiskarna sv. Cirila.

SR 5.1126

J 11999

Bojni grom je že odmeval po Evropi, ko so dne 20. avgusta leta 1914 zvonovi cerkve sv. Petra v Rimu naznanili vesoljnemu svetu žalostno vest, da je sv. Oče Pij X., z vročimi molitvami za mir na ustnicah, izdahnil svojo blago dušo. Toda papeži umirajo, a papež ostane. Že dne 31. avgusta istega leta se je zbralo 57 kardinalov v Vatikanu, da izberejo katoliški Cerkvi novega vidnega poglavarja. Pet dni je trajal konklave (volitev v vatikanskih prostorih, strogo ločenih od stika z ostalim svetom), ko se je dne 4. septembra prikazal na balkanu pod vhodom v cerkev sv. Petra najstarejši kardinal-dijakon Della Volpe ter razglasil nestrpno čakajoči množici radovednega ljudstva: „Habe-mus Papam . . . Imamo papeža, preuzoritnega in prečastitega gospoda Jakoba della Chiesa, ki si je izbral ime Benedikt XV.“

Ko se začne konklave, mora krojač izgotoviti tri bele talarje, da novi papež koj po izvolitvi enega izmed njih, ki mu je najpripravnejši, laiko

obleče. Papežu Benediktu XV., ki je majhne in suhe postave, nobeden izgotovljenih talarjev ni bil prav in zato je moral krojač po izvolitvi priti k sv. Očetu, da mu izmeri drugega. Krojač je hotel to priliko uporabiti in se sv. Očetu enkrat za vselej prikupiti. Reče torej laskajoče, da je on zmeraj upal, da bo Della Chiesa naslednik Pija X. Sv. Oče mu na to smehljajoče odgovori: „Potem bi pač lahko boljše zmerili obleko za konklave.“

Ko so se sveti kardinali zbrali v konklave, so se v široki javnosti imenovala imena več mož, o katerih se je mislilo, da bodo mogoče pozvani na sedež sv. Petra, a med njimi ni bilo še imena Della Chiesa. Katoliško Cerkev vodi in vlada sv. Duh, javna mnenja ji ne dajejo papežev. Volilci-kardinali so izbrali za krmilarja Petrovega čolna moža, ki se jim je zdel po njih vesti za sedanje resne in težavne čase vsled svoje pobožnosti, modrosti in delavnosti najsposobnejši. To je bil bolonjski nadškof, kardinal Jakob della Chiesa.

Otroška leta sv. Očeta.

Benedikt XV. izhaja iz rodbine mejnih grofov (italijanski: marchesi)

della Chiesa (po našem: od cerkve), ki spadajo med stare plemenitaše gornjeitalijanskega mesta Genova. Oče njegov, Giuseppe (Jožef) je bil poročnik pri mornarici in je umrl dne 25. maja 1892 v Rimu. Bil je več let mrtvouden. Njegova mati Giovanna (Ivana) izvira iz rodbine mejnih grofov Migliorati v Sulmoni, ki je dala sveti Cerkvii že enega papeža, Inocenca VII. (1404—1406). Umrla je na letovišču v Pegliju pri Genovi 9. julija 1904. Jožef in Ivana della Chiesa sta imela štiri otroke: najstarejša je Zofija, vdova po grofu Persico. S svojimi otroki, katerih najstarejši je že poročnik v kraljevi italijanski armada, živi v Benetkah. Najstarejši brat Gianantonio (Ivan-Anton) je umirovljen kontradmiral in je že več let nastanjen v Rimu. Njegov sin študira na rimski politehnikii. Mlajši papežev brat Giulio (Julij) živi v Pegliju kot umirovljen poročnik mornarice.

Giacomo (Jakob), sedanji papež, se je rodil dne 21. novembra 1854 v Genovi v palači Tagliavana. Palače ni več, pri izpeljavi novega cestnega načrta so jo podrli. Papeževa rodbina nima odslej lastne hiše v Genovi, pač pa v mestecu Pegli, ki je oddaljeno le

kake pol ure od Genove. V okolici pa imajo Chiesa tudi posestvo. Otrok je dobil pri krstu imena Jakob, Pavel in Janez Krstnik.

Genova in Pegli ležita ob krasni zahodni italijanski morski obali. Podnebje je milo, toplo, ker je obal zavarovana proti vetrovom od severa. Rastlinstvo je bujno, pod milim nebom rastejo palme, cedre, magnolije, ciprese in oleandre. Na morju je polno življenja. Vojne in trgovske ladje prihajajo in odhajajo, jadrnice in čolni se pritiskajo ob varno obal. V tem rajsko lepem kraju je preživel Jakob della Chiesa svoja otroška leta.

Prva leta mali dečko ni bil posebnega zdravja. Toda materina skrb in zdravo podnebje sta ga obvarovala, še vsake nevarnosti. Ko je začel v Genovi obiskovati šolo, si je bila mati radi njegove šibkosti v vednih strahih. Za to ga je ob priložnosti rada pošiljala v Pegli, kjer je moral, da utrdi svoje telo, z enako starim vrtnarjevim sinom prijeti tudi za lopato in grablje. Ko je postal papež, se je spomnil svojega tovariša z domačega vrta. In povabil ga je kmalu po izvolitvi k sebi v Rim, se ž njim ljubeznjivo razgovarjal, obujal lepe mladostne spomine

ter nekdanjemu svojemu tovarišu za spomin daroval krasen prstan, s katerim se je nekdanji vrtnarjev sin, sedaj sam vrtnar, srečen in vesel vrnil v Pegli.

Materina skrb je imela uspeh. Sv. Oče je postal trdnega zdravja in do danes še ni prišla nobena bolezen nad njega.

Ko ga je nekoč mači nagnala na vrt, da se tam igra in dela, našel je mlađo palmino drevo, ki je poganjalo v svet svoje prve zelene liste. Dečko je drevesce previdno izkopal ter presadil v cvetlični lonček. Čez nekaj let je postal lonček pretesen in dečko je drevesce zopet presadil v zemljo. Danes je krasno razrastla palma. Vrtnar pripoveduje: Kadarkoli pride Jakob della Chiesa v Pegli, povprašuje po svoji palmi in kađar pride v vrt, obstane ob njej ter pobožna listje, kakor da bi hotel prav srčno pozdraviti svojega starega znanca.

Kamor se drevo nagne, tje pade.

Njegov tovariš iz domačega vrta, sedanji vrtnar Carlo Montalto, pripoveduje tudi to-le: Ko še je bil deček star komaj kakih 12 let, mi je nekega dne razkril svoje tajne misli, kaj da

namerava postati. Njegov vzor je bil duhovniški stan: Bogu služiti in pridobivati človeške duše za izveličanje, Vendar je iz njegovih besed zvenelo ko je opisoval velik in lep poklic, nekaj žalosti. Ko sem ga vprašal za razlog, mi je, s solzami v očeh, odgovoril: Danes zjutraj sem prav resno izrazil svojemu očetu željo, da bi rad postal duhovnik. Toda oče mi je kratko odgovoril: Hočem, da postaneš prej odvetnik.

Ko se je igral, je rad zidal altarčke, ali pa se postavil ob okno in je pridgal. Nihče ga ni poslušal, govoril je k oblakom, proti katerim je kakor razgret govornik dvigoval svoje roke. Vrtnar pravi, da ga je skrivoma večkrat poslušal: Ničesar nisem razumel, kar je govoril, toda zdelo se mi je, da dobro pridga.

Že kot majhen deček je rad obiskoval cerkve ter pomolil pred Najsvetejšim ali pred podobo Matere božje. Pogosto je čital življenje svetnikov. V bližini Peglija je majhna božja pot, posvečena prečisti Devici Mariji. Kadar so stariši stanovali v Pegliju, so večkrat obiskali to svetišče, imenovano Madonna dell' aqua santa, Z veseljem jih je spremljal sinček Jakob. A

tudi pozneje, še celo kot bolonjski nadškof, se nikdar ni mudil v Pegliju, ne da bi obiskal Marijino cerkvico dell' aqua santa.

Dijaška leta sv. Očeta.

Ljudsko šolo in gimnazijo je dovršil deček v Genovi v zavodu Novaro če Giusso. Modroslovje, ki je bilo takrat nekako nadaljevanje gimnazijskega uka, je študiral od leta 1869 do leta 1871 kot zunanji učenec nadškofijskega semenišča v Genovi. S 17. letom je dovršil te študije in sedaj je prišel trenotek, da prestopi na vseučilišče. Kakor je želel oče, si je izbral pravoslovje. Študiral je na domačem vseučilišču v Genovi.

Toda srčna želja, postati duhovnik, v njem ni zamrla. Kot vseučiliščnik si je postavil nalogo, da zbira okoli sebe dijake, ki so ostali zvesti svojemu Bogu. Brezbožni dijaki pa so imenovali skupino teh dijakov la Compagnia degli interessi cattolici, družbo za katoliške težnje. Skoraj vsak dijak še pride veren in priden na vseučilišče, a tam zabrede, ker se stariši ali oni, ki imajo zanj skrbeti, prav nič ne brigajo, v kako društvo je mladi dijak vstopil. Še pozneje iz Rima je Chiesa

pisal svojim vseučiliščnim tovarišem v Genovo pisma, v katerih jih je navduševal, da ne opustijo svoje gorečnosti.

Genovski odvetnik dr. Ansaldo, ki je marljiv delavec v genovskih katoliških društvih, piše v listu „Italia“: Z Della Chiesa sem bil gojenec v zavodu Novaro, ž njim sem kot zunaj zavoda stanujoč učenec študiral modroslovje v nadškofijskem semenišču v Genovi in pozneje ž njim obiskoval vseučilišče, na katerem sva oba istega dne, 2. avg. 1875, postala doktorja. Della Chiesa je vedno z odločnostjo zastopal katoliška načela, v čemur so mu drugi zvesto stali ob strani, tako da so dijaki, ki so bili drugega naziranja, imenovali to strujo zvezo za katoliške težnje.

V teh letih je tudi telesno dorastel. A ostal je majhne postave, obraz je bil izrazit, njegovo vedenje olikano, njegovo občevanje živahno, a resno. Profesorji kakor tovariši so ga čislali kot nadarjenega in izredno marljivega dijaka.

V bližini Genove je Marijino setišče Madonna della Guardia, kamor so katoliški dijaki z mladeniškim katoliškim društvom v Genovi romali re-

dno vsako leto po enkrat. Ko je mladi dijak Giacomo della Chiesa l. 1875 postal doktor prava in se udeležil romanja genovske katoliške mladine k temu svetišču, stopil je pred svojega očeta ter mu rekel: „Oče, sedaj sem dovršil, kar si Ti od mene želel. Sedaj dovoli, da se izpolni tudi moja želja, da postanem bogoslovec in duhovnik.“

Oče, ki je bil moder in pobožen, ni več branil sinu, kamor ga je Bog klical.

Priprava za duhovniški stan.

Po Vseh svetnikih l. 1875 je oče odvedel svojega sina Jakoba v Rim, da se tamkaj posveti bogoslovnemu študiju. Slovo je bilo posebno težko materi in sestri, ker je bila prva ločitev v življenju. Tekle so solze.

Della Chiesa je bil sprejet v zavod Collegium Capranicense, ustanovljen in imenovan po kardinalih Angel in Dominik Capranica. Iz tega zavoda je skupno z drugimi gojenci obiskoval gregorijansko vseučilišče, na katerem so poučevali in še poučujejo jezuitje. Z veliko vnemo se je učil bogoslovnih ved. Vsako leto je dobil za svojo pridnost in znanje odlikovanja v

darilih in pohvalah. Odlikoval se je s temeljitim znanjem v vseh panogah bogoslovne vede. Svoje bogoslovne študije je dovršil l. 1879 in postal dne 28. junija istega leta tudi doktor bogoslovja. Že 21. decembra, prejšnjega leta 1878 je bil posvečen v duhovnika. V zavodu Collegium Capranicense je spoznal mladi Chiesa Rampollo, poznejšega slovitega kardinala in vatičanskega državnika. Tudi Rampolla je bil gojenec istega zavoda. To znanje z Rampollo je zarisalo Chiesi sijajno pot v službi papeževi.

Prva sv. maša.

Dne 21. dec. 1878 je bil bogoslovec Chiesa posvečen v duhovnika, in drugi dan 22. dec. istega leta je daroval Bogu prvo sv. mašo v cerkvi sv. Petra. Rimski novomašniki si vsi želijo, prvo sv. daritev obhajati nad grobom prvaka apostolov, sv. Petra. Tudi Della Chiesa je zaprosil za to milost. Dovolilo se mu je, toda še v zajednjem trenutku je prišla ovira, in svojo prvo sv. mašo je čital pri glavnem altarju Petrove cerkve, kjer se nahaja tudi škofovski sedež sv. Petra, katerega je novomašnik sedaj čez 36 let po milosti božji zasedel.

K prvi sv. maši so prišli vsi sorodniki iz Genove ter iz njegovih rok sprejeli sv. obhajilo. Drugo sv. mašo je daroval v kapeli sv. Alojzija. Ta kapela je bila svoječasno celica, v kateri je stanoval sv. Alojzij.

Božične praznike je smel novomašnik obhajati pri svojih stariših v Genovi in Pegliju. Na to je še dovršil zadnje leto svojih bogoslovnih študij, ter dosegel, kakor že omenjeno, doktorsko čast. Po dovršenih bogoslovnih študijah je zopet šel k svojim starišem na počitnice. Na dan sv. Rozalije (dne 4. sept.) je prvič pridgal v peglijski župnijski cerkvi. Njegov tovariš, vrtnar Carlo Montalto je razumel sedaj vsako besedo: „In ali je dobro pridgal. Tako lepo se še ni nikdar v Pegliju pridgovalo o sv. Rozaliji.“

Priprava za cerkveno-državniško službovanje.

Della Chiesa je hotel svoje bogoslovno znanje še poglobiti in razširiti. Za to je vstopil na jesen l. 1879 v zavod Accademia dei nobili ecclesiastici, v katerem je gojencem dana možnost, da ali nadaljujejo na globoko in obsežno svoje bogoslovne študije, ali pa se pripravljajo za cerkveno-držav-

niško službo; v zadnjem slučaju se morajo tudi obvezati, da se naučijo francoskega, angleškega in nemškega jezika. Cerkveno-državniške študije bi naj vzgojile sv. Stolici mož, ki jih more uporabljati pri najvišji cerkveni upravi v Rimu, ali pa na dvorih svetnih vladarjev, kjer naj gojijo dobre odnošaje med sv. Stolico in dotičnimi vládami.

Della Chiesa se je na nasvet svojega očeta in drugih mu naklonjenih oseb odločil za cerkveno-državniške študije. L. 1882 jih je dovršil. Med tem še je l. 1880 postal tudi doktor cerkvenega prava.

Že prihodnje l. 1883 je bil Della Chiesa na željo poznejšega kardinala Rampolle sprejet v papežev državnotajniški urad.

V državniški službi.

Toda Della Chiesa ni dolgo ostal v Rimu. Mesca decembra l. 1882 je imenoval papež Leon XIII. Rampollo za svojega zastopnika (nuncija) na španskem dvoru. Rampolla je vzel seboj za tajnika mladega, učenega in delavnega Della Chieso. Kraljev prestol v Španiji se je majal vsled neukročenega boja političnih strank. Papežev

zastopnik Rampolla je v tem težavnem času pokazal svojo veliko državniško nadarjenost s tem, da ugled Cerkve v teh bojih ni trpel, ampak zrastel. Njegov sodelavec je bil mladi Della Chiesa.

Španski pisatelj Pedro Louis nam pripoveduje tudi o drugem torišču D. Chiesovega delovanja v glavnem mestu Madridu: „V celem mestnem okraju (kjer je stanovalo papeško poslaništvo) je bila znana njegova neizčrp-ljiva radodarnost; berači so ga imenovali med seboj le kot el curo de las duo pesetas (duhovnik dveh kron). Pri cerkvi San Pedro, kjer je vsak dan maševal, in ob vratih poslaništva so čakali reveži nanj, in ko je razdelil bakren denar, potem je dajal tudi pesetas (krone), dokler ni bila njegova denarnica — prazna. Toda če je bil Chiesa med madridskimi ubožci znan radi svoje evangeljske radodarnosti, bil je med španskim plemstvom visoko čislán radi svojih nenavadnih vrlin, radi svoje izobraženosti in bogatih dušnih zakladov. Več kot enkrat je Chiesa s svojim finim nastopom priskočil velikim talentom Rampollovim v najtežavnejših položajih ob stran in je tako pomagal čolnič papeške politike

rešiti nevarnih skal. Nekega dne je moj oče z učenim prelatom Montagna stal na balkonu, ko je šel Chiesa mimo. V tem tu, je rekel prelat mojemu očetu, je združena državniška modrost s krščansko priprostostjo v najlepšem soglasju.“

Ko je Rampolla l. 1887 postal kardinal in bil poklican iz Španije v Rim za papeževega državnega tajnika (ki je papežem to, kar je svetnim vladarjem ministrski predsednik), vrnil se je ž njim tudi Chiesa v Rim v državno tajništvo. Tu je delal tiho, a zvesto in veliko. Dne 23. aprila l. 1901 je imenoval Leon XIII, Chieso državnim podtajnikom. L. 1903 je umrl Leon XIII. in novi papež Pij X. si je izvolil, kakor je to navada, drugega državnega tajnika, Merry del Vala. A proti navadi si je obdržal dosedanjega podtajnika Della Chieso še do leta 1907, ko ga je imenoval bolonjskim nadškofom.

Nadškof in kardinal v Bologni.

V znak visokega spoštovanja, ki ga je gojil sv. Oče Pij X. do Chiese, do njegove pobožnosti in neumorne delavnosti, ga je dne 22. dec. 1907 sam posvetil v škofa. Pij X. je sam pripo-

vedoval rimskemu prelatu, kako je Chiesa sprejel od papeža naznanilo, da ga je določil za bolonjsko nadškofijo: „Skraja se je z veliko ponižnostjo branil, ker se ne smatra take časti vrednega. Ko sem mu pa odločno povedal, naj se radi tega ne vznemirja, zakaj papež, ki je pred Bogom za to odgovoren, odločuje o tem, mi je pripoznal, s solzami v očeh, da je dušno pastirstvo največja želja njegovega življenja, želja, ki jo vedno goji v svojem srcu. Dobro sem izbral, sklenil je papež pogovor, Della Chiesa se bo tudi kot nadškof pokazal kot celega močja.“

Dne 23. febr. l. 1908 je slovesno nastopil svojo novo službo v Bologni. Za obe sirotišnici v Bologni je daroval isti dan 2000 lir. Denar ga nikdar ni motil. Kar je imel mamona, je ž njim pridobival prijatelje katoliški Cerkvi. Za se je malo rabil, njegovo življenje je bilo vedno skromno. Drugi dan je obiskal Marijino svetišče della Guardia nad Bologno. Daljši obisk je naredil mladeniškemu društvu v Bologni, v katerem so mladeniči gojili petje, predavanja, godbo, telovadbo in športne igre. Predstaviti si je dal tudi gojence različnih moških in žens-

kih zavodov ter odposlanstva društev. Z mladino in društvi je začel v Bologni svoje pastirovanje in za to je imel takoj katoliško misleče prebivalstvo mesta in nadškofije za seboj.

Kajpada je imel posebno skrb za duhovniško mladino, za mlade bogoslovce. Nadškof je skoraj vsakega bogoslovca poznal po imenu in po prijaznem in večkratnem občevanju je dobro razbral, kaj ima od katerega pričakovati. Najbolj ga je veselilo, ako je mogel priti med bogoslovce, se udeleževati njihovih pobožnosti, a tudi njihovih slovesnosti in zabav. Nikdar niso bile njegove besede tako vznese-ne in tako srčne, kakor takrat, kadar je govoril bogoslovni mladini o nalogah duhovništva. Že l. 1912 so ustanovili mladi duhovniki, pristaši njegovih nazorov, v Bologni znanstveni krožek, ki je štel kmalu 30 članov. K zborovanjem, ki so se vršila vsakih 14 dni, je tudi sam rad zahajal.

Ako je nadškof zvedel, da je obolel v mestu kak duhovnik ali bogoslovec, je takoj prihitel, da bolnika tolaži, in mu gmotno, ako treba, pomaga. V nadškofijski palači si je izbral za stanovanje nekatere priproste sobe na dvorišče; tam je bil vsak čas svojim

duhovnikom za nasvete in spodbudo na razpolago. Duhovniki so videli, da jih ljubi, in so mu ljubezen vračali. Ravno tako nadškofljani.

Kardinal, s sedežem v Bologni, je postal še le 25. maja 1914. Reklo se je, da radi tega tako pozno, ker bi bil sicer upliv darovitega kardinala Rampolle v kardinalskem zboru prevelik, ako bi mu njegov najboljši učenec D. Chiesa stal ob strani. Ko je nekoč, še pred smrtjo Rampollovo, bilo odposlanstvo iz Bologne v neki zadevi pri papežu Piju X. ter mu izreklo tudi željo, da bi njihovemu nadškofu podelil rdeči klobuk (klobuk kardinalov), je sv. Oče z ozirom na svoje rodbinsko ime Sarto (krojač) šaljivo odgovoril, da še klobuka krojač ni naredil. Dne 6. dec. 1913 je umrl Rampolla in za imenovanje Della Chiese kardinalom ni bilo nobene ovire več.

Duhovniško življenje sv. Očeta.

Mati sv. Očeta je bila bogaboječa pobožna žena, ki je imela veliko ljubezen do Boga in do svojega bližnjega, kar so dokazovala njena molitev in njena dela usmiljenja. Stariši radi pošiljajo svoje otroke v zavode in šole, da bi se tam dobro in pošteno vz-

gojili. Toda podlaga za vso vzgojo po zavodih in šolah je vendar le materina vzgoja v prvih otroških letih in njena molitev, ki spremlja otroka, ko je odšel od doma. Mati se mora neprenehoma sama baviti z vzgojo svojega otroka, posebno v njegovih detinskih letih, in človeška družba je nezdrava, ako razmere materam ne pripuščajo, da bi mogla vršiti svojo dolžnost. So pobožne in pridne matere, ki pa imajo slabe otroke, ker so zanemarile — svojo vzgojno dolžnost. Za navadno pa velja pravilo: Kakoršna mati, takšni otroci!

Znanemu pisatelju prelatu De Waal je nekoč rekel mnogoizkušen rimski prelat, da mora imeti po njegovem mnenju vsak papež tri lastnosti, biti mora: nobile, dotto, pio, plemenitega rodu, obširnega znanja in svetega življenja. Plemenit in učen je sedanji sv. Oče, o tem smo že govorili, a tudi pobožen in vzgleden.

Ko se je Della Chiesa l. 1887 vrnil iz Španije in ga je kardinal Rampolla takoj uvrstil med uradnike državnega tajništva, stanoval je v palači Brazza, nasproti stari baziliki in župni cerkvi sv. Evstahija. Tukaj je, pripoveduje prelat De Waal, vsako ju-

tro že točno ob 6. uri v cerkvi premišljeval in ob pol 7. uri začel maševati. Na to je šel v spovednico. Kmalu je bila po celi župniji znana njegova gorečnost in modrost, s katero je vodil duše spovedancev, in pri njegovi spovednici noben dan ni manjkalo ljudi. Če je zvedel od župnika, da je kateri izmed njegovih spovedancev zbolel, ga je šel obiskat. Koj ob svojem prihodu v Rim se je ponudil župniku za vsako opravilo v cerkvi in dušoskrbju. Rad je prevzemal pridege za praznike in za navadne nedelje. V Rimu se bolniki v župniji dvakrat obhajajo in Najsvetejše se jim nese v slovesni procesiji. Della Chiesa nikdar ni manjkal, ampak je vsakokrat šel zraven ob strani župnikovi. Tudi ko je postal namestnik državnega tajnika in dobil v Vatikanu stanovanje, je še vsako nedeljo prišel ob navadni uri k sv. Evstahiju maševati in spovedovati. Kar pa je Della Chiesa naredilo v župniji posebno znanega in priljubljenega, je bila njegova velika radodarnost ubogim, pred vsem sramežljivim ubogim.

V Rimu se opravlja večna molitev pred Najsvetejšim tako, da se od cerkve do cerkve opravlja 40urna molitev, tudi po noči. Za nočno molitev ob-

stoji posebno društvo duhovnikov in vernikov. Molitvene ure se opravljajo v dveh skupinah, prva skupina moli od 10. do 2. ure, druga od 2. do 6. ure. Pri vsaki skupini moli en duhovnik glasno. Po noči ob 2. uri pridra voz, ki drugo skupino pripelja in prvo odpelja. Chiesa je bil od l. 1897 član tega društva, nekaj časa njegov predsednik; posebno rad je v novoletni noči opravil svoje molitvene ure. Ko je postal kardinal in prišel v Rim, se je 40urna molitev vršila ravno pri San Petroniju, cerkvi Bolonjcev v Rimu; kardinal Chiesa se je po stari navadi udeležil nočne molitve.

Že od mladih let je bil Della Chiesa poseben častilec prečiste device Marije. Kot otrok in dijak je rad poročal k Marijinim svetiščem. V Rimu je vsako leto dne 8. dec. maševal in delil sv. obhajilo udom bratovščine v čast Brezmadežni v cerkvi sv. Jakoba pri Vatikanu. V vatikanski kapeli sv. Pavla se opravlja pred vsakim praznikom, posebno pred vsakim Marijinim, za vse rimske cerkve predpisana devetdnevna. V pavlanski kapeli je pobožnost zvečer. Della Chiesa nikdar ni manjkal, redno je molil tudi sklepne molitve. V tej kapeli je tudi s

posebno ljubeznijo vsak večer obiskoval Najsvetejše.

Kardinal Bisleti, ki je mnogo občeval s Chieso, pravi o njem: „Celo njegovo življenje je sestavljeno iz molitve in službe. Sprehoda, da si odpočije, ni poznal; vabil k obedom in večerjam ni sprejemal, razven ako je to zahtevala služba in njegovo dostojanstvo. Vstajal je rano, da je bil že ob 6. uri v cerkvi, k počitku je zahajal pozno, mnogokrat še okoli polnoči.“

Sv. Oče med sinovi sv. Frančiška asiškega.

Dne 21. sept. l. 1914 je sprejel sv. Oče Benedikt XV. odposlanca vseh treh serafskih redov (frančiškanskega, kapucinskega in minoritskega) v zasebni avdijenci. Ob tej priliki je omenjal v nagovoru svoje mnogoletne vezi s sinovi sv. Frančiška, kajti tudi sam je njihov brat, in končal: „Omenjam te vezi, ki me vežejo s frančiškanskim redom, radi tega, da molite za me. Vem, da ste to že sicer storili, kajti nagnilo vas je k temu ono spoštovanje pred poglavarjem sv. Cerkve, ki je posebna dika Frančiškovih sinov. Toda molite še tem bolj goreče za me, ker sem vaš brat.“

Della Chiesa je tretjerednik sv. Frančiška že od l. 1882, ko se je obhajala sedma stoletnica smrti sv. Frančiška asiškega. Takrat je izdal modri papež Leon XIII. na ves katoliški svet okrožnico o pomenljivosti frančiškanskega tretjega reda. To se je zgodilo 10. okt. 1882. Že drugi dan se je oglasil v frančiškanski cerkvi Aracoeli na kapitolu, da so ga sprejeli v tretji red. Della Chiesa je bil takrat dijak v akademiji dei Nobili. Da ni ravnal samo iz trenutnega navdušenja, dokazuje dejstvo, da je ostal tretjemu redu celo življenje zvest. Ko je bil namestnik državnega tajnika, je ustanovil družbo tretjerednikov-duhovnikov, katero je vodil do svojega imenovanja za nadškofa v Bologni.

O tretjem redu mnogi, tudi dobri ljudje, nimajo prave sodbe, pripisujejo mu premalo važnosti. Vendar je ta red v naših časih, ko se vse ceni le po stanu in bogastvu, po zunanjem lesku in naslovu, prepotreben. Tudi po vojski ne bo drugače. Sv. Frančišek je iskal samo eno bogastvo, kako bi postal bogatejši na ljubezni do Boga in njegovega stvarstva. Posvetnega bogastva, čeprav bogatih starišev sin, sv. Frančišek ni hotel imeti, ker ni

maral nobenih vezi, ki bi ga vezale na koga drugega, nego na Jezusa Kristusa. Postal je mogočen apostol uboštva in glasen vzor, kako je treba uboštvo prenašati z vedno veselim in zadovoljnim srcem. Živali in rastline je ljubil in jih imenoval svoje sestre in brate, ker so bile uboge, kakor on sam, in je le Bog za nje skrbel. Svojega razvedrila ni iskal pri bogatih pojedinah in v šumnih družbah, ampak v naravi božji, katero je ožarjal njegov brat solnce in so jo obsvetljevale njegova sestra luna in sestrice zvezde. Bil je ubog, a vendar vesel. Šalil se je in prepeval kakor ptice, njegove sestre pod nebom.

Kdor je bogat, naj bo reven v načinu svojega življenja in naj svoje imetje uporablja, da drugim lajša življenje. Kdor je ubog, naj se ne žalosti, ampak skrbi pred vsem, da bode pred Bogom bogat. To je glavna vsebina tretjega reda! Med nami Slovenci so skoro edino redovi sv. Frančiška udomačeni, frančiškani, kapucini, in minoriti. Ubog narod smo, in Bog nam jih je poslal, da nas učijo, naj prenašamo svoje uboštvo z vednim čelom in veselim srcem, skrbeč le za eno, da bo naš narod Bogu zvest in učan.

V tem smislu uči in veže tretji red, naj se njegovi udje drže v vsi svoji noši in obleki tiste srednje poti, ki se slehernemu spodobi, zdrževaje se predragega lišpanja; plesov in nespodobnih glediških iger, kakor tudi pojeidin se naj skrbno varujejo; jed in pijačo naj vživajo zmerno; zapovedane poste naj vestno držijo; marljivo naj gojijo blagohotno ljubezen med seboj in do drugih ter naj skrbe, kjer je mogoče, da se poravnajo prepiri; kedor ima premoženje, naj o pravem času opravi oporoko, da ne bo po smrti tožb in sovraštva! Tak je isti mnogo in grdo obrekovani tretji red sv. Frančiška! Ljubezen sv. Očeta Benedikta XV. do tretjega reda nam dokazuje, da bo zares vreden naslednik radi svoje modrosti visoko občudovanega Leona XIII.!

Da je Della Chiesa tudi pomen redovnic za človeško družbo pravično presojal in cenil, o tem nas prepričuje njegova gorečnost, s katero je v različnih ženskih samostanih opravljal službo božjo in verski pouk. Pri vincentinkah v romarskem sprejemališču Santa Maria je imel pridige, pri vincentinkah v novem mestnem delu pri Angeljskem gradu je poučeval ka-

tekizem, pri sestrah presv. Srca je imel cerkveno-zgodovinska predavanja, pri sestrah sv. Ane je skozi nekoliko let vsako nedeljo maševal in pridgoval.

Bratovščinam, ki na Italijanskem ob različnih cerkvenih in pogrebnih priložnostih nastopajo nekoliko bolj vidno kot pri nas, bil je zvest član in moder voditelj.

Della Chiesa izvoljen za papeža.

Kardinal Della Chiesa je šel k volitvi novega papeža, ne da bi najmanj mislil na svojo izvolitev. Imel je, kakor pravi njegov življenjepisec De Waal, le eno željo, da bi ga novi papež imenoval svojim državnim tajnikom. Ta služba mu je bila ne samo dobro znana, ampak tudi zelo priljubljena. Toda „konklave je vedno ugan-ka“, je pisal svojemu bratu, predno se še je iz Bologne odpeljal k volitvi v Rim. Dne 31. avgusta se je začela volitev, dne 3. septembra je bil izvoljen za papeža, 100 dni, odkar je dobil — kardinalski klobuk.

O glasovanju v konklavu nimamo nobenih zanesljivih podatkov, ker še papež Benedikt XV. ni odvezal kardinalov-volilcev zaprisege, da ne smejo

o tem z nikomur govoriti. Kar se torej piše ali govori o tem, je le prosto ugi-gibanje.

Ko je bilo dognano, da se več kot dve tretjini vseh glasovnic glasi na ime kardinala Della Chieso, so se nad sedeži vseh kardinalov spustili baldahini, le nad izvoljenim je ostal. Prvi trije kardinali iz vrste škofov, duhovnikov in dijakonov so stopili pred izvoljenca in dekan sv. zbora kardinalov ga je vprašal:

„Ali sprejmeš izvolitev za papeža?“

„Čeprav se ne čutim vrednega“, je odgovoril, „in me obhaja strah pred težo bremena, toda z ozirom na soglasno volitev sprejemem.“

„Kako se želiš imenovati?“

„Benedikt XV.“

Na to sta ga spremljala dva kardinala-dijakona v zakristijo, da se preobleče v beli talar. Ob vsaki volitvi so pripravljene trije talarji iz bele volne, različne dolgosti in obsega, a za majhno in suho postavo Chiesovo je bil komaj nekoliko pripraven najmanjši. Ko se je vrnil iz zakristije v sixtinsko kapelo, kjer se je vršila volitev, so se mu prvikrat poklonili kardinali. Kmalu na to je podelil prvi papežev

blagoslov v baziliki sv. Petra čakajočemu, okolo 15.000 glav broječemu ljudstvu.

Že prvo nedeljo po izvolitvi, dne 6. septembra, se je vršilo v sixtinski kapeli kronanje novega papeža. Ko je ljudstvo zagledalo papeža, ki so ga v procesiji z velikim sijajem spremljali h kronanju, je nastalo nepopisno navdušenje in mogočni vsikliki: „Živel papež!“, „Živel papež Benedikt!“ „Živel mirovni papež!“ Zadnji vsklik je kmalu predonel vse druge, prihajal je ljudstvu iz srca.

Ko je procesija dospela v takozv. kraljevsko dvorano, je naenkrat obstala. Papež je videl okoli sebe spremstvo tako sijajno, kakoršnega nimajo najmogočnejši svetni knezi. V tem pristopita k njemu dva priprosta duhovnika in prižgeta povesmo v špiritu namočenega prediva, ki v plamenu zgori hitro kakor bi trenil, in eden izgovori besede: „Sveti Oče! Tako premine vsa slava sveta!“ Ta ceremonija se še dvakrat ponovi. V dvorani je vladala tihota, da bi slišal pasti slamo na tla, na to pa naenkrat mehko božajoča, mila glasba.

Po sv. maši je kronanje. Sv. Oče sedi pred altarjem. Pevci zapojejo:

„Krona na glavi njegovi.“ Kardinal vzame sv. Očetu škofovsko kapo z glave in mu položi zlato, tridelno papeško krono na glavo z besedami: „Sprejmi tiaro, s tremi kronami okrašeno, in vedi, da si oče knezov in kraljev, vladar sveta, zemeljski namestnik našega Zveličarja Jezusa Kristusa, kateremu čast in slava vekomaj!“ Blagoslov deleč, med nepopisnim navdušenjem navzočega občinstva, je sv. Oče zapustil sixtinsko kapelo. Slavnosti so nehale, začelo se je delo in pa skrbi.

Benedikt XV. na delu.

Takoj prvi trenotek se je opazilo, da je nenavadno veščča, marljiva in krepka roka prijela za krmilo Petrovega čolna. Uredil je v par dneh novo cerkveno in cerkvenopolitično upravo, sprejel neštivilno odposlanstev in oseb, vsakemu svetoval, ga bodril, mu naznanil svoje načrte in namene, in že dne 8. septembra, na Malo Gospojnico, je objavil svojo prvo poslanico vesoljnemu katoliškemu svetu.

Njegov življenjepisec jezuit Ehrle pravi: Izredno njegovo povišanje ni spremenilo ničesar v njegovi navadi, kako je dosedaj živel in delal. Isti

mir, ista jasnost in odločnost v vsem njegovem bistvu in radi tega pač tudi mnogo opažena in občudovana sigurnost in samoumevnost, s katero je takoj, ko je s ponižnimi besedami sprejel izvolitev, začel opravljati svojo službo. Kakor da bi že skozi desetletja bil na tem mestu.

Ravnotako kakor poprej vstaja sv. Oče ob 5. uri zjutraj s priproste postelje in posveti prvi dve jutranji uri ljubemu Bogu. Ob 7. uri začne svoje dnevno delo. Razven predpoldan sprejema tudi popoldan od 4½ do 6½. Tuintam se pelje ob 3. uri popoldan na kratek sprehod po vatikanskih vrtovih. Kakor v Bologni dela tudi v Vatikanu kot papež pozno v noč. Pri sprejemih je sv. Oče kakor prej pri vsem oziru na svoje dostojanstvo priprost in prijazen, kar mu pridobi vsa srca. Ko je o. Ehrle pri prvem sprejemu pokleknil in mu poljubil sv. relikvije, všite v obuvalo, je rekel: Naj bo, prvikrat. Ne zaradi mene, ampak zaradi moje časti!

Mirovni papež.

Benedikt se po slovenskem pravi: blagoslovljen. In zdi se, kakor da bi si ga Bog takoj ob začetku strašne

svetovne vojske poklical za Kristusovega namestnika na zemlji, da prinaša blagoslov narodom, da moli, se trudi in dela za to, kar je svetu sedaj najbolj potrebno, za ljubi mir. Z molitvijo za mir, pravijo, je izdanna papež Pij X. svojo blago dušo, z molitvijo za mir je začel Benedikt XV. papeževanje.

Dne 8. septembra je izšla prva njegova poslanica vsem katoličanom sveta (začenja se z besedami: Ubi primum), v kateri prosi, roti, opominja z resnimi besedami vse sinove katoliške Cerkve, da brez prenehanja, bodisi v zasebni molitvi, bodisi v javnih pobožnostih prosijo Boga za zveličavni mir, vladarje in voditelje držav pa prosi, da čimpreje vrnejo ljudstvu dobrote blagodejnega miru.

Dne 1. novembra 1914 je izšla obširna okrožnica vsem nadpastirjem, ki so v molitvi in edinosti združeni z apostolskim sedežem. Začenja se z besedami: Ad beatissimi Apostolorum Principis cathedram. V okrožnici spet kliče: „Daj mir, o Gospod, v naših dnevih!“ in našteva vzroke, zakaj je nastala sedanja strahovita vojska: 1. ker v medsebojnem razmerju med ljudmi ni najti dobrohotne ljubezni; 2.

ker se prezira veljava in zakonita oblast predstojnikov; 3. ker se posamezni stanovi krivično med seboj preganjajo; 4. ker ljudje hrepenijo po nečimurnih in minljivih dobrotah tako željno, kakor da bi ne bilo drugih in mnogo imenitnejših, namenjenih človeku, da si jih pridobi. To četvero zlo je treba izruti, krščanskim načelom vrniti veljavo, da se vrne trajen mir v človeško družbo.

Za Božič je hotel sv. Oče doseči vsaj tridnevno premirje med vojskujočimi se državami. Uspeha sicer ni bilo, toda blagi trud je povišal ugled sv. Očeta in povečal njegovo priljubljenost.

Začetkom novega leta je stavil sv. Oče predlog, da se izmenjajo vojni ujetniki, ki so postali za nadaljno vojaško službo nesposobni. Vse države so sprejele njegov predlog in plemenito dejanje je zmanjšalo mnogo gorja in trpljenja.

Nadalje je sv. Oče določil, da se je dne 7. febr. molilo po celi Evropi, in dne 21. marca po celem ostalem svetu za vrnitev miru. Za to pobožnost je sestavil posebno ganljivo molitev.

Razven tega je sv. Oče še tudi odredil, da naj sv. Cerkev tolaži ujetnike in posreduje med njimi in njihovimi družinami, ki so morebiti v strahu in skrbeh zavoljo izostalih poročil.

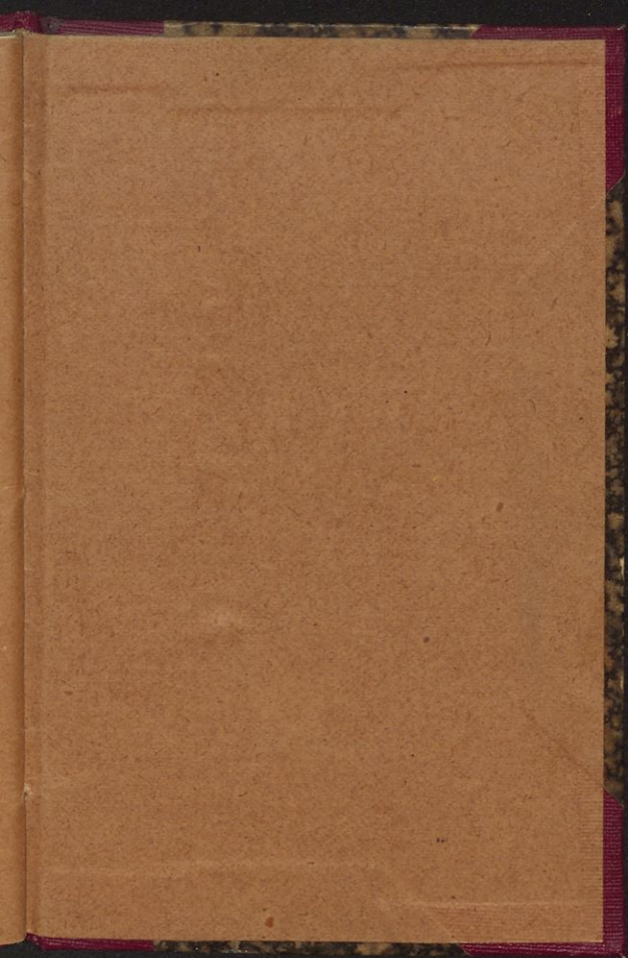
Sv. Oče je vsled svojega stališča nad vsemi človeškimi nameni in stranikami kakor nalašč poklican za posredovanje miru med narodi. Za to gleda vse k njemu s pričakovanjem in zaupanjem. „Gospod, pomagaj nam, mi se utapljamo!“

Geslo Benedikta XV.

Za geslo svojega papeškega delovanja si je izvolil sv. Oče psalmistove besede: In te, Domine, speravi, non confundar in aeternum. (Ps. 30, 1.) V Te, o Gospod, zaupam, ne bom osramočen vekomaj.

Po takozvanih Malahijevih prerokovanjih o papežih (ker se pomotoma pripisujejo irskemu nadškofu Malahiji), pride za papeža Benedikta XV. na vrsto prerokba: Religio depopulata, vera razdejana. Leon XIII, je bil lumen de coelo, luč z neba, Pij X. pa ignis ardens, goreč ogenj.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V MARIBORU

251126